

บทที่ 3

ประเภทและวิธีการอ่าน

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ความสามารถในการอ่านของคนแต่ละคนย่อมแตกต่างกันตามพื้นฐานความรู้ ความคิด ประสบการณ์ ความรู้เชิงภาษา รวมตลอดถึงการฝึกฝนทางการอ่านของแต่ละบุคคล ดังนั้น การอ่านออกและการอ่านเป็นจึงมีความแตกต่างกัน

การอ่านออกหรือ**การอ่านได้** หมายถึง ความสามารถในการอ่านออกเสียงเป็นคำหรือประโยคได้ แต่อาจจะเข้าใจหรือไม่เข้าใจความหมายของคำหรือประโยคนั้นก็ได้

การอ่านเป็น หมายถึง การอ่านออกและเข้าใจเรื่องราวที่อ่านนั้นสามารถจับใจความสำคัญได้ แสดงความคิดเห็นและประเมินสิ่งที่อ่านได้ (สามารถเรียบเรียงเรื่องที่อ่านและทำให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจน) รวมทั้งสามารถนำสิ่งที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

การอ่านเป็นนี้อาจแยกประเภทได้เป็น

1. การอ่านเพื่อจับใจความ
2. การอ่านเพื่อแปลความ
3. การอ่านเพื่อตีความ
4. การอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์

การอ่านเพื่อจับใจความ

การอ่านเพื่อจับใจความ หรืออาจจะเรียกว่า การอ่านเอาเรื่อง คือ อ่านแล้วต้องรู้เรื่อง ต้องสามารถบอกความสำคัญหรือสาระโดยส่วนรวมของเรื่องราวที่อ่านนั้นได้ การที่ผู้อ่านสามารถจับใจความได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องนั้น ผู้อ่านจะต้องมีทักษะในการอ่าน มีสมาธิและมีความสนใจในการอ่าน นอกจากนี้ยังต้องมีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ในเรื่องที่อ่านอยู่บ้างจึงจะทำให้เข้าใจได้อย่างรวดเร็ว

การอ่านเพื่อจับใจความอาจนำไปใช้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการอ่านได้ เป็น 2 ประการคือ เพื่อจับใจความเป็นส่วนรวมและเพื่อจับใจความสำคัญ

การอ่านเพื่อจับใจความเป็นส่วนรวม จะช่วยผู้อ่านตัดสินใจได้ว่า เขาควรจะอ่านรายละเอียดของหนังสือหรือข้อความนั้นหรือไม่ เนื้อหาในหนังสือนั้นมีเนื้อหาตรงกับที่เขาสนใจหรือไม่ สิ่งที่ย่านั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร วิธีการอ่านเพื่อจับใจความเป็นส่วนรวม เป็นการอ่านอย่างรวดเร็วและคร่าว ๆ เท่านั้น โดยอาจจะใช้การพลิกดูส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ส่วนประกอบของหนังสือ เช่น ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง สำนักพิมพ์ ครั้งที่พิมพ์ คำนำ สารบัญ บรรณานุกรม ฯลฯ ส่วนประกอบของหนังสือจะบอกข้อมูลบางอย่างแก่ผู้อ่าน

ชื่อเรื่อง	-	บอกขอบเขตของเนื้อหาของหนังสือเล่มนั้น
ผู้แต่ง	-	ชี้ถึงความมีชื่อเสียง ความเชี่ยวชาญในการเขียนเรื่อง ประเภทใด การเป็นที่ยอมรับของผู้อ่าน
สำนักพิมพ์	-	บอกประเภทของสิ่งพิมพ์ ความมีชื่อเสียง
ครั้งที่พิมพ์	-	บ่งบอกถึงการแพร่หลายของสิ่งพิมพ์นั้น
คำนำ	-	ระบุให้เห็นถึงจุดมุ่งหมายของผู้แต่ง
สารบัญ	-	กำหนดเนื้อหาที่ปรากฏในสิ่งพิมพ์นั้น
บรรณานุกรม	-	ระบุแหล่งความรู้ที่ผู้แต่งนำมาใช้ประกอบการเขียน

2. สรุวนเนื้อหาของสิ่งที่อ่านอย่างรวดเร็ว โดยดูชื่อบทและชื่อหัวข้อต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจโครงเรื่องนั้นว่าแต่ละบทหรือแต่ละหัวข้อนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ทราบขอบเขตโดยส่วนรวมของหนังสือนั้น

3. สังเกตคำ วลี ประโยค หรือข้อความที่ผู้แต่งหรือผู้เขียนต้องการสื่อความหมายเป็นพิเศษ (Advanced organisers) เช่น ใช้ตัวพิมพ์ที่แปลกแตกต่างจากตัวพิมพ์ปกติ การใช้เครื่องหมายต่าง ๆ ซึ่งจะเป็วิธีที่ช่วยให้ผู้อ่านจับใจความโดยส่วนรวมของหนังสือเล่มนั้นได้มากขึ้น

การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ เป็นการอ่านเพื่อให้ทราบถึงสาระหรือแก่น (theme) ของสิ่งที่อ่านว่าเป็นอย่างไร การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญนี้มักจะพิจารณา

ทีละอนุเฉทว่า แก่นหรือข้อความที่สำคัญที่สุดหรือสิ่งที่เด่นที่สุดของอนุเฉทนั้นคือเรื่องอะไร ผู้อ่านจะจับใจความสำคัญของสิ่งที่อ่านได้หากเข้าใจความหมายของ “ใจความสำคัญ” (main idea) และ “ส่วนปลีกย่อยหรือรายละเอียด” (details) ซึ่งในแต่ละอนุเฉทจะมีใจความสำคัญเพียงอย่างเดียว

ใจความสำคัญในแต่ละอนุเฉท จะพิจารณาได้จาก

1. ประโยคหรือข้อความนั้นอาจใช้แทนหัวเรื่องของอนุเฉทนั้นได้ ถึงแม้ว่าจะตัดข้อความที่เหลือออกหมดก็ไม่ทำให้ความหมายของประโยคหรือข้อความนั้นเสียไป
2. เป็นใจความที่สำคัญที่สุดของอนุเฉท ข้อความหรือประโยคอื่น ๆ เป็นตัวมาเสริมหรือให้รายละเอียดเพิ่มเติมเท่านั้น
3. เป็นข้อความที่ครอบคลุมความหมายทั้งหมดของอนุเฉทนั้น

ประโยคใจความสำคัญอาจจะเห็นได้เด่นชัดในตอนต้นหรือตอนท้ายของอนุเฉทก็ได้ แต่ในบางครั้งอาจจะไม่เป็นประโยคที่ระบุให้เห็นได้อย่างแจ่มชัด แต่อ่านแล้วก็จะทราบได้ว่าเป็นใจความสำคัญ และในบางครั้ง ผู้อ่านจะต้องอ่านข้อความทั้งอนุเฉทและสรุปข้อความทั้งหมดเป็นประโยคใจความสำคัญเอง ดังนั้น ผู้อ่านจึงต้องเข้าใจให้ชัดเจนว่า ใจความสำคัญคือ **ข้อความที่เป็นสาระสำคัญที่เน้นหรือครอบคลุมเนื้อหาของอนุเฉทนั้นทั้งหมด**

ส่วนปลีกย่อยหรือรายละเอียด เป็นประโยคหรือข้อความที่บอกรายละเอียดสนับสนุนหรือตัวอย่างที่ช่วยสนับสนุนใจความสำคัญของอนุเฉทนั้นให้ละเอียดหรือได้ใจความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

วิธีการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญและสรุปความ วิธีการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญให้ได้นั้น ผู้อ่านจะต้องอ่านให้จบทั้งอนุเฉทและพิจารณาดูว่า มีประโยคใดที่มีความหมายครอบคลุมเนื้อหานั้นทั้งหมด หรือข้อความใดเป็นรายละเอียดหรือส่วนปลีกย่อยซึ่งจะสังเกตได้จากรายละเอียดต่าง ๆ ตัวอย่าง ตัวเลข สถิติ ข้อความเปรียบเทียบ อุปมา-อุปมัย ตัดส่วนที่เป็นรายละเอียดหรือส่วนปลีกย่อยนี้ออก ก็จะเหลือแต่ประโยคใจความสำคัญ แต่ในบางกรณีผู้อ่านจะต้องเขียนสรุปใจความสำคัญเอง

เมื่อผู้อ่านจับใจความสำคัญในแต่ละอนุเฉทได้แล้วก็นำใจความสำคัญนั้นมารวบรวมเพื่อสรุปความของเรื่องทีอ่านนั้นทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา

ของผู้อ่านเอง การใช้ถ้อยคำนั้นต้องพยายามเลือกใช้คำที่มีความหมายชัดเจน สภาพ
ประโยคที่เขียนจะต้องเขียนให้สั้น กระชับ แต่ได้ใจความ

ตัวอย่าง 1

พระบรมราชาบาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชที่
พระราชทานแก่ครูใหญ่โรงเรียนและนักเรียนที่สมควรได้รับพระราชทานรางวัลตาม
ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2541

วิชาการทั้งปวงนั้น ถึงแม้จะมีประเภทมากมายเพียงใดก็ตาม แต่เมื่อนำมาใช้
สร้างสรรค์สิ่งใดก็ต้องใช้ด้วยกันหรือต้องนำมาประยุกต์เข้าด้วยกันเสมอ อย่างกับ
อาหารที่เรารับประทานได้ต้องอาศัยวิชาประสมประสานกันหลายอย่าง และต้อง
ผ่านการปฏิบัติมากมายหลายอย่าง หลายตอน ดังนั้น ผู้จัดการศึกษาจึงต้องถือ
เป็นกิจสำคัญที่จะสอนนักเรียนได้เห็น ได้เข้าใจซึมซาบว่า วิชาการต่าง ๆ มี
ความสัมพันธ์ถึงกัน และมีอุปการะแก่กัน ทั้งฝ่ายวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์
ไม่มีวิชาใดที่นำมาใช้โดยลำพังหรือเฉพาะอย่างได้เลย

ใจความสำคัญของข้อความข้างต้นอยู่ที่ข้อความที่พิมพ์ตัวเข้มซึ่งเป็นเหตุเป็น
ผลกัน ประโยคแรกเป็นเหตุ ส่วนประโยคหลังเป็นผล เมื่อนำมาเขียนสรุปความอาจ
ได้ดังนี้

“การสร้างสร้งงานใดต้องอาศัยการประยุกต์วิชาการหลายอย่าง จึงเป็นหน้าที่
ของครูที่จะต้องสอนให้นักเรียนเห็นและเข้าใจความสัมพันธ์ของวิชาการต่าง ๆ”

ตัวอย่าง 2 การจับใจความสำคัญและสรุปความ เรื่องห้องสมุด

ห้องสมุดเป็นบ่อทรัพยากรทางวิชาการซึ่งมีค่าอย่างมหาศาล เพราะห้องสมุดเป็นแหล่งรวมความรู้และความคิดของนักปราชญ์ทั้งปวงจากทั่วโลก และจากผู้ที่เกิดต่างยุคต่างสมัยกัน เช่น เราอาจอ่านความคิดของเชกสเปียร์และของพระยาอนุมานราชธน หรือของพระยาอุปกิตศิลปสารได้จากห้องสมุด ในวารสาร นิตยสารหรือนั่งสีพิมพ์รายวันแต่ละเล่ม ซึ่งจะสรรหาเรื่องต่าง ๆ มารวมไว้ให้ผู้อ่านเลือกอ่านได้ตามความต้องการทำให้ผู้อ่านสามารถเสวนากับเจ้าของความรู้และความคิดนั้น ๆ ได้สะดวกและกระทำได้เต็มที่ โดยเฉพาะห้องสมุดที่ดี มีเจ้าหน้าที่ที่มีคุณภาพสูงย่อมมีความรู้และความชำนาญในการสรรหาหนังสือดี ๆ มารวบรวมไว้สามารถเลือกเรื่องที่เหาะกับความสนใจ และเหาะกับระดับสติปัญญาของผู้อ่าน ก็จะทำให้ผู้อ่านรับประโยชน์ได้ยิ่งขึ้น ผู้เป็นปราชญ์แต่ละคนได้ชื่อว่าเป็น “วิทยากร” คือ บ่อ (อากร) ของวิชาการ (วิทยา) แต่ละแขนง ดังนั้น เมื่อห้องสมุดเป็นแหล่งรวมผลงานของนักปราชญ์ทั้งปวง ห้องสมุดจึงเป็นบ่อทรัพยากรทางวิชาการที่มีค่าประคองแก้วสารพัดนึก ซึ่งทุกคนจะเรียกหาเอาได้สมปรารถนา

ประโยชน์ที่เป็นใจความสำคัญ จะอยู่ที่ประโยชน์แรกและประโยชน์ท้ายของอนุเฉก ซึ่งมีใจความเหมือนกัน คือ ห้องสมุดเป็นบ่อทรัพยากรทางวิชาการ และเมื่ออ่านสรุปความจะได้ว่า ห้องสมุดเป็นบ่อทรัพยากรทางวิชาการ เป็นแหล่งรวมความรู้และความคิดต่าง ๆ ผู้อ่านสามารถเลือกเรื่องที่เหาะสมกับระดับสติปัญญาและความสนใจของตนได้ ห้องสมุดที่ดียอมทำให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์มาก

การอ่านเพื่อแปลความ

การอ่านเพื่อแปลความ เป็นการอ่านสัญลักษณ์หรือตัวหนังสือแล้วเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์และตัวหนังสือนั้น ถ้าผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายตรงกับที่ผู้เขียนต้องการสื่อ การแปลความนั้นก็ถูกต้อง แต่หากผู้อ่านไม่เข้าใจในความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อหรือเข้าใจไปในทางอื่น ก็อาจกล่าวได้ว่า การแปลความนั้นไม่

ถูกต้อง สำหรับลักษณะของการแปลความนั้น ชวาล แพรัตกุล (อ้างใน ประสิทธิ์ ภาณุกลอน 2539, 48-49) ได้กล่าวถึงลักษณะการแปลไว้ดังนี้

ก. การแปลความหมาย ได้แก่ การแปลคำหรือความจากระดับหนึ่งให้สูงขึ้นหรือต่ำลงไปสู่อีก ระดับหนึ่ง ดังเช่น แปลคำ เทคนิค (ศัพท์เฉพาะ) ไปเป็นภาษาสามัญ หรือจะให้แปลคำนั้นออกมา เป็นตัวอย่างของจริง หรือจะให้แปลข้อความยาว ๆ ให้กลายเป็นคำสั้น ๆ เป็นศัพท์เทคนิคกลับเป็น แบบแรกก็ได้ ...

ข. การแปลสัญลักษณ์ ได้แก่ การแปลความหมายจากรูปภาพ อาทิ ปฏิกิริยาท่าทาง ภาษาใบ้ (Pantomime) และภาพการ์ตูน ว่าสิ่งนั้น เรื่องนั้น หมายถึงอะไร เช่น ให้แปลความหมายของแผนผัง แผนที่ตาราง กราฟ รูปภาพ และจากเครื่องหมายย่อต่าง ๆ ออกมาเป็นภาษาสามัญ หรือจะให้ แปลกลับจากภาษาสามัญไปเป็นกราฟหรือรูปภาพก็ได้ ...

ค. การแปลถอดความ ได้แก่ การแปลความหมายของคติพจน์ คำพังเพยและสุภาษิตให้เป็นภาษา สามัญ หรือจะให้แปลจากภาษาสามัญเป็นสุภาษิต หรือให้แปลคำใดคำหนึ่งตามความหมายของภาษา ร้อยแก้ว ร้อยกรองที่กำหนดให้หรือในที่สุดจะให้แปลจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง ดังเช่น ใน การแปลไทยเป็นอังกฤษได้ ...

การแปลความนี้ ผู้อ่านจะต้องเข้าใจภาษา คำศัพท์ หรือสัญลักษณ์ที่ผู้เขียนใช้ สามารถเข้าใจความหมาย สามารถเขียนสรุปหรือเล่าให้ผู้อื่นฟังได้ แต่ถ้าผู้อ่านไม่ เข้าใจสัญลักษณ์หรือภาษาที่ผู้เขียนใช้ หรือผู้ฟังไม่เข้าใจในภาษาหรือสัญลักษณ์ที่ผู้พูด พูด ย่อมทำให้การสื่อความหมายหรือการแปลความมีความขัดข้องและเป็นอุปสรรคแก่ ผู้อ่านได้

วิธีการอ่านเพื่อการแปลความนี้ ผู้อ่านควรอ่านอย่างน้อย 2 ครั้ง อ่านครั้งแรก เพื่อจับความให้ได้ว่า สิ่งที่อ่านนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งใด ผู้เขียนใช้ภาษา สัญลักษณ์ อย่างไร มีศัพท์สำนวนส่วนใดที่ผู้อ่านไม่ทราบบ้าง จัดเส้นใต้หรือทำเครื่องหมายไว้ ค้นหาความหมายของสัญลักษณ์หรือศัพท์สำนวนที่ไม่ทราบความหมายจากพจนานุกรม (dictionary) หรือสอบถามผู้รู้ หรือเดาความหมายจากถ้อยคำหรือข้อความข้างเคียง อ่านซ้ำครั้งที่ 2 หรือครั้งที่ 3 และแปลความออกมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย

ปัญหาหรืออุปสรรคสำคัญในการแปลสัญลักษณ์หรือตัวอักษรอาจมีหลาย ประการ เช่น ข้อเขียนนั้นใช้สำนวนภาษายาก หรือใช้สัญลักษณ์ที่ผู้อ่านไม่สามารถ เข้าใจได้ เช่น ใช้ภาษาโบราณ ภาษาต่างประเทศ ใช้คำศัพท์ยาก ๆ ใช้ภาษาส่วน

บุคคล (ideolect) ใช้ภาษาเฉพาะกลุ่ม หรือมีวิธีการเขียนรูปประโยคแปลก ๆ มีการเข้าประโยค ลดคำ สลับคำที่ผู้อ่านไม่เข้าใจหรือคุ้นเคย ก็อาจทำให้การแปลความเกิดความยุ่งยากกับผู้อ่านได้

ส่วนการแปลความจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง ยังเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก เพราะรากเหง้าของภาษานั้นมักมาจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่และขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา หากผู้แปลเป็นคนต่างภาษาต่างวัฒนธรรมไม่มีความเข้าใจ หรือมิได้ศึกษาภูมิหลังของเจ้าของภาษาอย่างลึกซึ้งเพียงพอ อาจทำให้ ความหมายของการแปลความในเรื่องนั้นผิดพลาดหรือบกพร่องไปได้ อย่างไรก็ตาม การแปลหนังสือจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่งก็ยังคงเป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของกันและกันเป็นอย่างยิ่ง เป็นการเปิดพรมแดนของโลกโดยใช้ “ภาษา” เป็นสื่อให้คนในส่วนต่าง ๆ ของโลกได้เข้าใจระบบความคิด เจือใจ เรื่องราวและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน รวมทั้งเป็นการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาประเทศด้วย

ในการแปลความ ผู้แปลควรคำนึงถึงข้อแนะนำสำหรับการแปล ซึ่งพอรวบรวมได้ดังนี้

1. การแปลความ ต้องแปลให้ตรงตามต้นฉบับเดิม หรือความหมายเดิมโดยการเปลี่ยนแปลงภาษาให้สูงขึ้นหรือเข้าใจง่ายขึ้น การแปลมิใช่ต่อเติม ดัดแปลง หรือ **เขียน**เรื่องใหม่

2. ต้องให้ได้รสและเก็บความเหมือนต้นฉบับ

3. เป็นการ**แปลความ** มิใช่แปลเป็นคำ ๆ

4. เมื่อแปลให้ตรงความไม่ได้ ต้องหาสำนวนเปรียบเทียบ

5. คำแปลจะต้องสละสลวยเหมือนความเรียง

6. ต้องคำนึงถึงบริบทของข้อความ (context)

7. ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของภาษา

8. หากแปลจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง ผู้แปลต้องมีความรู้ในภาษาทั้งสองเป็นอย่างดี

ตัวอย่าง โปรดพิจารณาข้อความ

“คลบนกบนเวหา”

ข้อความนี้ หากจะแปลตรงตัว แปลได้ว่า **ใช้ดาบหรือร่างแหครอบนกที่บินอยู่ในอากาศ** ซึ่งโดยปกติแล้วจะทำไม่ได้หรือน้อยนักที่นกจะติดดาบได้ คนไทยจึงใช้เป็นสำนวนหมายความว่า **พูดพลิกแพลงให้คนหลงเชื่อ** (จากสำนวนไทยของกาญจนาภรณ์)

การแปลความในลักษณะการถอดความ เป็นการพูดซ้ำคำเดิม โดยเปลี่ยนแปลงภาษาให้เข้าใจง่ายขึ้น ไม่จำเป็นต้องแปลทุกตัวอักษร แต่พยายามเก็บความคิดไว้ให้ครบถ้วน ดังตัวอย่างโคลงโลกนิติ ดังนี้

เพื่อนกินสิ้นทรัพย์แล้ว	แทนนี้
หาง่ายหลายหมื่นมี	มากได้
เพื่อนตายถ้ายแทนชี	วาอาคน์
หายากฝากผีไ้	ยากแท้จักหา

แปลความได้ดังนี้

เมื่อเพื่อนหมดทรัพย์สมบัติแล้ว เพื่อนกินมักจะถอยห่างออกไป เพื่อนจำพวกนี้มีมากมาย หาได้ง่าย แต่เพื่อนที่จะตายแทนกันได้ หรือช่วยเหลือกันยามเจ็บไข้ ที่เรียกว่า เพื่อนตายนั้น หาได้ยากมาก
--

ในเพลง Candle in the Wind ที่ เอลตัน จอห์น ได้แต่งเพื่อไว้อาลัยแด่เจ้าหญิงไดอาน่าแห่งราชวงศ์อังกฤษผู้ล่วงลับไปนั้น ได้มีผู้แปลเป็นสำนวนไทยที่สละสลวยหลายสำนวน จะขอยกสำนวนหนึ่งที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ข่าวสด ประจำวันอาทิตย์ที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2540

Candle in the Wind

Goodbye England's rose ; may you
ever grow in our hearts
You were the grace that placed itself
Where lives were torn apart
You called out to our country
and you whispered to those in pain
Now you belong to heaven, and the
stars spell out your name
And it seems to me you lived
your life like a candle in the wind
Never fading with sunset
When the rain set in
And your footsteps will always fall here
Along England greenest hills ;
Your candle burned out long before
your legend ever will
Loveliness we've lost ;
these empty days without your smile
This torch we'll always carry
for our nation's golden child
And even though we try
the truth brings us to tears
All our words cannot express the joy
you brought us through the years
Goodbye England's rose
from a country lost without your soul,
Who'll miss the wings of your compassion
more than you'll ever know

ลาก่อน กุหลาบแห่งอังกฤษ

ลาก่อน ดอกกุหลาบแห่งอังกฤษ
พระองค์จะอยู่ในใจของพวกเราตลอดไป
พระองค์คือความงดงามที่ตราตรึง
ในที่ซึ่งพรากชีวิตจากกัน
พระองค์ร่ำร้องถึงประเทศชาติของเรา
และกระซิบปลอบผู้ทุกข์ทรมาน
บัดนี้ พระองค์เป็นของสรวงสวรรค์
และหมู่ดวงดาวจะกล่าวขานชื่อพระองค์
นั่นทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกราวกับว่าพระองค์ยังมีชีวิตอยู่
เหมือนกับแสงเทียนในสายลม
ไม่เคยเลื่อนหายไปกับดวงตะวันตกที่ลับฟ้า
เมื่อฝนโปรยปรายลงมา
รอยเท้าของพระองค์จะปรากฏตลอดไป
เคียงคู่กับหุบเขาที่เขียวชอุ่มของอังกฤษ
แม้แสงเทียนชีวิตของพระองค์มอดดับไปนาน
แต่ตำนานพระองค์จะเป็นอมตะ
เราสูญเสียสิ่งที่รัก
วันเวลาว่างเปล่าเมื่อไร้รอยยิ้มของพระองค์
พวกเราจะซุกซนเปลืองอันนี้ตลอดไป
เพื่อนำทางแก่ลูกหลานของเรา
แต่ไม่ว่าเราจะพยายามอย่างไร
ความจริงก็ทำให้เราร้องไห้
ไม่มีคำพูดใด ๆ จะบรรยายความรู้สึก
ถึงความสุขที่พระองค์มอบให้เราในช่วงเวลาที่ผ่านมา
ลาก่อนดอกกุหลาบแห่งอังกฤษ
จากประเทศที่สูญเสีย ไร้ซึ่งวิญญูณของพระองค์
จากคนที่จะระลึกถึงปีกแห่งความเมตตาของพระองค์
มากเกินไปที่พระองค์จะหยั่งรู้ได้

การอ่านเพื่อตีความ

การอ่านเพื่อตีความ เป็นการอ่านในระดับที่สูงขึ้นกว่าการอ่านเพื่อจับใจความ และการอ่านเพื่อแปลความ ผู้อ่านจะต้องอ่านอย่างมีความรู้ ความเข้าใจ และเข้าใจ ความหมายที่แท้จริงของเรื่องที่อ่าน และมองเห็นภาพรวมว่า **ข้อเขียนนั้นต้องการจะสื่ออะไรถึงผู้อ่าน ด้วยเจตนาและแนวคิดอย่างไร**

การตีความ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้ค้นพบความหมายที่มีอยู่ในข้อความ หรือในสารได้อย่างอิสระ หรือเข้าใจความหมาย ข้อคิด ความรู้สึกบางประการที่ ผู้เขียนต้องการจะบอกผู้อ่าน ซึ่งบางครั้ง ผู้เขียนอาจจะเสนอโดยตรง แต่บางครั้งอาจ จะซ่อนไว้ในถ้อยคำ หรือระหว่างบรรทัด การใช้ภาษา บางครั้งใช้ในความหมายโดย ตรง บางครั้งเป็นสัญลักษณ์หรือคำเฉพาะ คำบางคำอาจใช้เพื่อเพิ่มหรือลดความรุนแรง เพื่อเลียงกฎหมายหรือเลียงการกระทบกระทั่งกัน คำบางคำอาจมีความหมายหลาย อย่าง ต้องอาศัยการพิจารณาบริบทมาประกอบจึงจะเข้าใจความหมายและตีความออกมาได้

ในการอ่านตีความ ผู้อ่านแต่ละคนอ่านข้อความหรือเรื่องราวเดียวกัน แต่อาจตีความแตกต่างกัน และแม้บางครั้งอาจจะแตกต่างไปจากผู้เขียนด้วย การตีความที่ แตกต่างกันนี้อาจมีสาเหตุมาจาก

1. ความสามารถในการแปลความ จับใจความ และการสรุปความของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน
2. ประสบการณ์ของบุคคลแตกต่างกัน ดังนั้น ความเข้าใจหรือความซาบซึ้งใน เหตุการณ์หรือข้อความในสิ่งที่อ่านจึงไม่เหมือนกัน
3. ความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของข้อความ การนำความรู้เดิม มาประสานกับความรู้ใหม่เพื่อเป็นเครื่องมือในการตีความของบุคคลแตกต่างกัน
4. ความเข้าใจในถ้อยคำ และคำศัพท์ต่าง ๆ มีมากน้อยแตกต่างกัน หากไม่ เข้าใจในถ้อยคำก็จะตีความได้ไม่ถูกต้องและลึกซึ้ง
5. ความแตกต่างในเรื่องวัย ทั้งนี้ เพราะความรู้สึกนึกคิด ความสนใจ ความรู้ ประสบการณ์ ฯลฯ ย่อมแตกต่างไปตามวัย การตีความจึงแตกต่างกัน

ผู้อ่านจะตีความจากสิ่งที่อ่านได้ดีและถูกต้องเพียงใดนั้น ผู้อ่านควรมีคุณสมบัติที่แตกต่างจากผู้อื่น ดังนี้

1. มีพื้นความรู้ในสิ่งที่อ่านเพื่อตีความ ผู้อ่านที่ไม่มีความรู้หรือภูมิหลังเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน ย่อมไม่สามารถแยกแยะประเด็นหรือหาเหตุผลมาประกอบในการตีความได้
2. เป็นคนช่างสังเกต ความจำดี ช่างเปรียบเทียบ และชอบคิดค้น คุณสมบัติเหล่านี้สามารถนำมาใช้ช่วยในการตีความได้ดี
3. เป็นคนมีเหตุผลและมีวิจารณญาณ ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ มีความรอบคอบในการอ่าน และชอบวิเคราะห์สิ่งที่อ่าน
4. มีความเชื่อมั่นในความคิดเห็นและเหตุผลของตนเอง ไม่เรรวนหรือถูกชักจูงให้คล้อยตามความคิดเห็นของผู้อื่นได้อย่างง่าย ๆ
5. มีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์สิ่งใหม่
6. ยอมรับความคิดเห็นและเหตุผลของผู้อื่น ไม่ดื้อรั้น
7. มองโลกและผู้อื่นในแง่ดี ไม่ยึดอัตตาหรือเข้าข้างตัวเองจนเกินไป ไม่มีอคติ มีความยุติธรรมและใจกว้าง
8. มีวิสัยทัศน์และทันสมัย
9. มินิสัยในการอ่าน ทำให้มีความรู้และประสบการณ์
10. ยอมรับผลในการตีความของตนเอง

วิธีการอ่านเพื่อตีความ ควรดำเนินการดังนี้

1. อ่านเรื่องให้ละเอียด 1-2 ครั้ง ทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่านให้ชัดเจน จับประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่านให้ได้
2. ขณะที่อ่าน พยายามทำความเข้าใจกับถ้อยคำหรือประโยคที่มีความสำคัญ และพิจารณาหาเหตุผลมาประกอบ
3. จับใจความสำคัญของเรื่อง วิเคราะห์ประเด็นที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อถึงผู้อ่าน
4. รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น นำมาเรียบเรียงใหม่ให้อ่านและเข้าใจง่าย

คนแต่ละคนอาจตีความในสิ่งที่เห็นหรือสิ่งที่อ่านไม่ตรงกัน เพราะแต่ละคนต่างมีประสบการณ์ ความรู้ ความคิด หรือ ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน การตีความของเขาจึงเป็นอิสระ การมองหรือการอ่านจากเรื่องเดียวกัน แต่มองในความหมายหรือในแง่มุมใหม่ ๆ ย่อมทำได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการคิดค้นและการใช้ภาษาของแต่ละบุคคล ดังคำประพันธ์ที่ว่า

สองคนยลตามช่อง	คนหนึ่งมองเห็นโคลนตม
อีกคนตาแหลมคม	มองเห็นดาวอยู่พราวพราย

แต่อย่างไรก็ตาม การตีความนั้นก็ควรคำนึงถึงการตีความตามตัวอักษร การตีความตามเนื้อหาสาระหรือการตีความตามน้ำเสียงของผู้เขียน

ตัวอย่าง พิจารณาข้อความข้างล่าง

“เห็นช้างขี้ อย่าทำตามช้าง”

ตีความตามอักษร	ขี้ช้างนั้นมีขนาดใหญ่กว่าขี้คน ฉะนั้นอย่าทำตามช้าง
ตีความตามเนื้อหา	ทำสิ่งใด ควรคิดการประมาณตน หรือ จงทำตามอัตภาพ
ตีความตามน้ำเสียง	ทำอะไรควรดูฐานะของตนเอง ไม่ควรทำตามคนอื่นที่มี ฐานะดีกว่า

อย่างไรก็ตาม การอ่านที่ผู้อ่านสามารถตีความหรือพิจารณาเนื้อหาหรือความหมายได้ถูกต้องนั้นจะขึ้นอยู่กับผู้เขียนด้วย ผู้เขียนควรเลือกใช้ถ้อยคำ ภาษาหรือสำนวนโวหารที่สื่อความหมายอย่างตรงไปตรงมา ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่ต้องการโดยใช้ถ้อยคำภาษาอย่างชัดเจน ไม่อ้อมค้อม ผู้อ่านหรือผู้รับสารก็จะเข้าใจในเนื้อหาหรือสารที่ผู้เขียนหรือผู้ส่งสารส่งมาได้ทันที แต่บางครั้ง ผู้อ่านจะพบว่า ผู้เขียนมิได้ส่งสารมาโดยตรง อาจใช้ถ้อยคำภาษาที่ซับซ้อนซ่อนเงื่อน ประชดประชันเสียดสี หรือข้อความที่มีนัยแฝงเร้น ทำให้ผู้อ่านไม่เข้าใจหรือเข้าใจแต่เพียงผิวเผิน ไม่เข้าใจถึงสาระสำคัญที่แฝงเร้นนั้น ทำให้การตีความไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ดังนั้น ผู้อ่านจึงต้องอ่านด้วยความคิดพิจารณาให้เข้าใจในเนื้อหาหรือข้อเขียนที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ

การอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์

คำว่า “วิเคราะห์” หมายถึง ไคร่ครวญ แยกออกเป็นส่วน ๆ (ราชบัณฑิตสถาน 2525, 741) การอ่านเพื่อวิเคราะห์จึงหมายถึงการอ่านเพื่อแยกแยะความคิดที่อาจจะอยู่อย่างกระจัดกระจายในส่วนต่าง ๆ ของข้อความที่อ่าน และนำมาจัดลำดับ แยกแยะประเด็นสำคัญ มีการศึกษาค้นคว้าอย่างละเอียดมาประกอบความคิด การวิเคราะห์จำต้องอาศัยความรู้ในเรื่องนั้น ๆ มาประกอบ จึงจะสามารถแยกแยะข้อมูล ข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็นออกจากกันได้อย่างถูกต้อง

สำหรับการคิดวิเคราะห์ซึ่งอาจนำมาใช้กับการอ่านเชิงวิเคราะห์นั้น พระราชวรมุนี หรือพระเทพเวที (ประยูรย์ ญุตโต) ได้อธิบายประมวลวิธีคิดวิเคราะห์ตามแนวของ โยนิโสมนสิการ (แปลว่า การทำในใจโดยแยกคาย คิดเป็น คิดถูกทาง คิดตามเหตุ และคิดให้เกิดผลที่พึงประสงค์) ซึ่งจำแนกไว้เป็น 10 ประการ (อ้างใน อรรถย วิมลโนธ และอัจจิมา เกิดผล, บรรณาธิการ 2540, 10-12)

- (1) ค้นหาสาเหตุ และเป็นสิ่งที่เป็นปัจจัยส่งผลสืบต่อกันมา ผู้คิดอาจคิดสอบสวนหรือตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบให้ได้ การหาสาเหตุจะช่วยเชื่อมโยงเรื่องให้สัมพันธ์ทบทวนต้นปลายได้โดยตลอด
- (2) จำแนกหมวดหมู่ คิดแยกแยะอย่างมีหลักเกณฑ์ รวบรวมส่วนประกอบนำมาจัดประเภท
- (3) รู้เท่าทันความเป็นไปของธรรมชาติ ความเป็นปกติธรรมดาของสามัญลักษณ์ตามความรู้สภาวะในเหตุปัจจัยต่าง ๆ ทำให้สามารถสรุปความเป็นไปของสภาวะรู้เท่าทันและยอมรับความจริง นำมาปฏิบัติด้วยปัญญากำหนดรู้และหาทางแก้ไข คิดเท่าทันความเป็นจริง
- (4) คิดแก้ปัญหา พิจารณาที่ต้นเหตุ สืบสาวราวเรื่อง คิดให้ตรงจุด ตรงเรื่อง ตรงไปตรงมา ไม่ฟุ้งซ่านออกไปในทางฟุ้งเพื่อ มุ่งตรงต่อสิ่งที่ต้องทำอย่างมีจุดมุ่งหมาย
- (5) พิจารณาหลักการ นำความรู้และหลักปฏิบัติที่ทีมงานเอามาตั้งเป็นจุดมุ่งหมายและขอบเขตแห่งคุณค่าของการกระทำอย่างเหมาะสม
- (6) วิเคราะห์คุณและโทษ เพื่อหาทางออกในการแก้ปัญหา
- (7) เลือกประโยชน์แก่นสาร ดูประโยชน์โดยตรงหรือโดยอ้อมที่เกื้อกูลกันว่า เป็นคุณค่าเทียมที่ควรจะสละทิ้งหรือคุณค่าแท้ที่ควรเลือกไว้จนได้แก่นสารที่แท้จริง
- (8) คิดแบบปลูกเร้าคุณธรรม คิดอย่างมีสติ รู้สำนึก รู้เท่าทัน ขัดเกลากิเลสตัณหาให้หมดไปหาทางออกของเหตุการณ์เพื่อประเมนผลของการกระทำต่าง ๆ ด้วยหลักของคุณธรรม
- (9) คิดในปัจจุบันธรรม ตามสติระลึกรู้ที่กำหนดรู้อยู่ ผูกอบรมจิตด้วยอำนาจของปัญญา รับรู้ในภาระกิจที่กำลังกระทำอยู่ในปัจจุบัน ดูพฤติกรรมความเป็นจริงอย่างถี่ถ้วน

(10) คิดเชื่อมโยงกับการพูด (วิภาษวาท) คิดและพูดตอบในความจริงที่ละแห่ง จำแนกส่วนประกอบโดยลำดับให้เห็นความสัมพันธ์และเงื่อนไขของสาเหตุและผล แล้วสามารถตอบปัญหาในด้านเดียว

“วิจารณ์” หมายถึง **“ให้คำตัดสินสิ่งที่เป็นศิลปกรรม หรือวรรณกรรม โดยผู้มีความรู้ความเชื่อถือว่า มีความงาม ความไพเราะดีอย่างไร หรือมีข้อขาดตกบกพร่องอย่างไรบ้าง”** (ราชบัณฑิตยสถาน 2538, 765) การอ่านเชิงวิจารณ์นั้นเป็นการนำไปใช้ของการคิดเชิงวิจารณ์ของกระบวนการอ่าน รัสเซล (Russell 1964) ได้ให้คำจำกัดความของการคิดเชิงวิจารณ์ว่า ต้องมีองค์ประกอบของความสามารถ 3 ประการซึ่งประกอบด้วย

1. องค์ประกอบด้านทัศนคติ (attitude factor) ของคำถามและการหยุดคิด (suspended judgement)
2. องค์ประกอบด้านหน้าที่ (functional factor) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ระเบียบวิธีการสืบค้นอย่างมีเหตุผลและวิธีการแก้ปัญหา
3. องค์ประกอบด้านการวินิจฉัย (judgement factor) ของการประเมินที่เป็นปทัสถาน (norm) หรือ มาตรฐาน (standard) หรือ การสำรวจ (consensus)

คุณสมบัติของการอ่านเชิงวิจารณ์ข้างต้นของรัสเซลนั้นไม่สามารถนำมาแยกกล่าวเป็นส่วน ๆ ซึ่งจะเป็นการละเลยลักษณะที่สำคัญของการอ่านเอง หรือความสัมพันธ์ภายในต่าง ๆ ที่เป็นลักษณะไข่มุมขององค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งเมื่อนำมารวมกันแล้วจะทำให้การอ่านเป็นรูปแบบของพฤติกรรมที่เป็นอยู่

การอ่านเป็นการสังเคราะห์ทักษะหลาย ๆ ประการเข้าด้วยกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และไม่มีการวิเคราะห์ใด ๆ ที่จะทำให้แยกเป็นส่วน ๆ ที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมการอ่านได้ ผู้อ่านอาจเป็นคนที่เฉื่อยเฉย (passive reader) หรือเป็นคนที่กระตือรือร้น (active reader) ผู้อ่านที่เฉื่อยเฉยอาจจะซึมซับสิ่งที่อ่านโดยไม่มีคำถาม ผู้อ่านที่กระตือรือร้นจะชั่งน้ำหนักระหว่างข้อความที่เห็นด้วยหรือส่วนที่ไม่เห็นด้วย (pros and cons) ของสิ่งที่กล่าว และไม่สรุปวินิจฉัยจนกว่าเขาจะมีหลักฐานการวินิจฉัยที่เพียงพอจากตำราและนำมารวมนำเข้ากับประสบการณ์ของตัวเอง ซึ่งจะทำให้เขาสามารถวินิจฉัยข้อเท็จจริงและคุณค่าของสิ่งที่ผู้เขียนกล่าวไว้ได้

ดังนั้น การอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical reading) จึงหมายถึง การอ่านอย่างละเอียดด้วยความรอบคอบ และเข้าใจเนื้อเรื่องหรือเนื้อหาสาระของเรื่องได้เป็นอย่างดี อ่านแล้วสามารถแยกแยะได้ว่า เรื่องนั้น ๆ เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ที่มาของเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างไร แนวคิดและมุมมองของผู้เขียนเกี่ยวกับเรื่องนั้นเป็นอย่างไร โดยอาศัยการพิจารณาหาเหตุผลประกอบ และรู้จักการเปรียบเทียบ จึงจะช่วยให้ผู้อ่านสามารถสรุปเรื่อง และสรุปแนวคิดหรือมุมมองของผู้เขียนได้ นอกจากนี้ ผู้อ่านจะต้องประเมินเรื่องที่อ่านด้วยว่า ดีหรือไม่คืออย่างไร เพราะเหตุใด ข้อเขียนนั้นมีคุณค่าเพียงใด มีอคติหรือมีความยุติธรรมหรือไม่ ในการวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องราวที่อ่านนี้ ผู้อ่านจะต้องใช้ความรู้ ประสบการณ์ และวิจารณญาณของตนในการตัดสินใจ

วิธีการอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์

วิธีการอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ในเรื่องต่าง ๆ อาจทำได้ตามลำดับดังนี้

1. อ่านข้อความหรือเนื้อหาของเรื่องนั้น ๆ อย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบ และพิจารณาเรื่องที่อ่านนั้นเพื่อให้เข้าใจความหมายของคำหรือข้อความ คำหรือข้อความที่ปรากฏนั้นอาจไม่ได้มีความหมายตามตัวอักษรเสมอไป ความหมายที่แท้จริงนั้นอาจแฝงอยู่ในรูปของสัญลักษณ์หรือข้อความเปรียบเทียบหรือคำภาษาถิ่น ผู้อ่านควรพิจารณาว่า คำหรือข้อความนั้นหมายถึงสิ่งใด มีความหมายถึงสิ่งใดบ้าง โดยอาศัยบริบทในประโยคเป็นส่วนประกอบสำคัญในการพิจารณา

2. พิจารณาเนื้อหาที่อ่านนั้น เพื่อแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็นและเจตนาของผู้เขียน ในการอ่านหนังสือหรือเนื้อหาต่าง ๆ โดยเฉพาะเนื้อหาที่มีลักษณะเป็นบทความ เนื้อหานั้นอาจมีทั้งความรู้ตามหลักเกณฑ์ทฤษฎี ข้อเท็จจริง และความคิดเห็นของผู้เขียนแทรกอยู่ และเจตนาของผู้เขียนในเรื่องนั้น ๆ อาจมีแตกต่างกัน บางครั้งเจตนาของผู้เขียนอาจปรากฏออกมาให้เห็นได้อย่างเด่นชัด แต่บางครั้งอาจแอบแฝงเป็นนัย ผู้อ่านจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบว่า ส่วนใดคือข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นข้อคิดเห็นของผู้เขียน และเจตนาของผู้เขียนเรื่องนั้นเป็นอย่างไร โดยศึกษาจากสำนวนภาษา ถ้อยคำ และบริบทของข้อความประกอบการพิจารณาคำด้วย

3. อ่านหนังสืออื่น ๆ ประกอบ เพื่อศึกษาหาข้อมูลและความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ และหากมีโอกาสดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น จะทำให้รู้และเข้าใจความคิดของผู้อื่น ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เกิดความคิดใหม่ ๆ หรือเกิดความคิดในสิ่งที่เราคิดไม่ถึงมาก่อน

4. พิจารณาเหตุผลหรือหลักฐานอ้างอิง เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ของเรื่อง ที่อ่านว่า มีความเหมาะสม สมเหตุสมผล น่าเชื่อถือ มีคุณค่าและมีการสร้างสรรค์เพียงไร การอ่านในลักษณะนี้ต้องอาศัยหลักความรู้ทางทฤษฎีเพื่อการตัดสินใจและวิพากษ์วิจารณ์

ประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์

การอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์เป็นการอ่านที่ต้องใช้ทักษะการอ่านและการใช้ความคิดในระดับสูง และเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งสำหรับผู้อ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่อยู่ในวงการศึกษานี้ เนื่องจากว่า ยุคนี้เป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลข่าวสารจะแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว และมีที่มาจากแหล่งข่าวหลายแหล่ง มีทั้งที่เชื่อถือได้และมีคุณค่า ที่เสนอความคิดแต่เพียงด้านเดียว บิดเบือนความจริง มือกดหรือลำเอียงก็มี ผู้อ่านจึงต้องใช้วิจารณญาณในการอ่านและตัดสินใจว่า เรื่องที่อ่านนั้นมีความเชื่อถือมากน้อยเพียงไร ผู้อ่านจึงควรได้ฝึกทักษะการอ่าน เพราะผู้อ่านจะได้ประโยชน์จากการอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์หลายประการ เช่น

1. ได้ทราบว่า เรื่องที่อ่านหรือข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในข้อความที่อ่านนั้น ส่วนใดเป็นความจริง ส่วนใดเป็นความคิดเห็น
2. ทำให้ผู้อ่านเป็นคนใฝ่รู้ สนใจใคร่ติดตามข่าวสารต่าง ๆ อยู่เสมอ
3. ช่วยให้อ่านเกิดความคิดและมีวิสัยทัศน์ที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ยิ่งอ่านมาก คิดมาก ยิ่งวิเคราะห์ได้มาก
4. ทำให้ไม่ยึดติดกับตำราหรือข้อมูลข่าวสารที่ได้เพียงแหล่งเดียวอีกต่อไป
5. รู้จักคิดวิเคราะห์ ทำให้ไม่ตกเป็นเหยื่อของคำโฆษณาชวนเชื่อ

6. รู้จักประเมินสิ่งที่อ่าน สิ่งที่ได้รับฟัง ทำให้เกิดความคิดรอบคอบ คิดอย่างมีเหตุผล สามารถนำไปใช้ในการศึกษาในการประกอบอาชีพการงาน และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

ความสามารถของผู้อ่านกับการอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์

ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์จะมีประสิทธิภาพเพียงไรนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับทักษะและความสามารถของผู้อ่าน ซึ่งจะประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. มีพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่อ่าน และเข้าใจภาษาและความหมายของคำหรือสำนวนที่ใช้ในเรื่องนั้น ๆ
2. จำแนกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริง ความคิดเห็นหรือการอ้างอิงได้
3. ตีความและแปลความเกี่ยวกับภาพหรือภาษาที่มีใช้ตัวอักษรได้
4. ประเมินความเชื่อถือของข้อความหรือข้อมูลที่อ่านได้
5. สรุปความตามหลักฐานข้อมูลที่น่าเสนอในข้อเขียนนั้น ๆ ได้
6. เปรียบเทียบความคิดเห็นที่คล้ายกันหรือแตกต่างกันได้
7. เข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้เขียนและบอกได้ว่า ผู้เขียนลำเอียงหรือไม่ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ตนเขียนมากน้อยเพียงใด
8. เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเวลา สถานที่ เหตุผลและการลำดับเรื่องจากข้อความที่อ่านได้
9. ตัดสินเนื้อหาต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล และสรุปได้
10. มีความรู้และปฏิกิริยาต่อวิธีพูดและข้อเขียนต่าง ๆ เช่น ข้อความที่เป็นการเสียดสี การถากถางหรือการเยาะเย้ย

การอ่านเชิงวิพากษ์วิจารณ์นั้นสามารถเรียนรู้และฝึกฝนได้ หากผู้อ่านสนใจและมีความสนใจที่จะพัฒนาตนเอง ฝึกการอ่าน พัฒนาทักษะการตั้งคำถาม และนำมาสรุป

ตัวอย่าง การอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์ เรื่อง “รักการอ่าน..พฤติกรรมที่สร้างได้” (โดย ชูวิมิตร ใน สานปฏิรูป ปีที่ 2 ฉบับที่ 15 ประจำเดือนมิถุนายน 2542) ซึ่งมีเนื้อหาดังนี้

รักการอ่าน : พฤติกรรมที่สร้างได้

นิตยา

บางความหลายชั้น การสั่งสอนหลายครั้ง มักยกตัวอย่างอันสมถึงพฤติกรรมการเป็นรัฐองครักษ์ต่างประเทศที่ชื่นชอบกับการอ่านได้ทุกเวลา ไม่เว้นแต่ทางโดยสารทางใจใต้ดิน โดยสารเครื่องเป็นอาบนวดบนชายหาด ลักขีหนังสือหรือเครื่องใช้ หรือหนังสือพิมพ์เป็นเหมือนลาเวนเดอร์ เวลาผ่านไปจากคนไทยที่ไม่มีความรู้เรื่องการอ่านเท่าใดนัก ซึ่งเป็นการมาจากการขาดการปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก เกิดเป็นอุปสรรคการเรียนรู้ในขั้นที่ซับซ้อนขึ้นไป อาทิ การคิด การวิเคราะห์ การสร้างความรู้ใหม่ เป็นต้น

น้อง คิม จงลิตวิทย์วัฒนา คงไม่อยู่ในข่ายนี้ คิมมองเห็นประโยชน์อย่างมากมายของหนังสือที่เป็นทั้งเพื่อนยามเหงา เป็นเครื่องมือสร้างความเพลิดเพลิน เป็นอุโมงค์ทางความรู้ เป็นกล้องจับคมความคิด

ด้วยความที่คุณแม่ ทำธุรกิจหนังสือ น้องคิม และ เจน-น้องสาวของคิม จึงได้รับการปลูกฝังเรื่องการอ่านหนังสือตั้งแต่วัยเด็ก คิมเล่าว่า พฤติกรรมรักการอ่านของคุณแม่และเจน เกิดจากการกระตุ้นด้วยวิธีต่างๆของแม่

"อย่างบางทีดูหนังเรื่องไหนสนุกเลยบอกต่อต่อไป มักก็จะบอกว่า ..ถ้าอยากดูหนังเรื่องนี้ก็ต้องไปหาหนังสือมาอ่านสิ.." คิมยอมรับว่าคำพูดของแม่ได้ผลทีเดียว และบ่อยครั้งที่พบว่าบรรณารักษ์ของหนังสือใจและทำให้เจอให้สินความการได้ไม่เลกว่าภาพยนตร์

หรือระหว่างการเดินจับจ่ายซื้อของคำเชียร์ของแม่ ทำให้คิมและเจนเดินไปเข้าไปในร้านหนังสือได้อย่างง่ายดาย

นอกจากนี้ คุณแม่ยังจัดหนังสือใหม่ๆไว้ตามตู้หรือมุมต่างๆ เพื่อยั่วยุให้คิมและเจนอยากอ่าน หรือในช่วงเย็นๆ ก็อ่านนวนิยาย ฟังเสียง และ

คิม จงลิตวิทย์วัฒนา มีหนังสือเป็นเพื่อนยามว่าง

คุณแม่มักจะกลับมานั่งอ่านหนังสือให้ฟังเสมอ

คิม เล่าถึงหนังสือเล่มโปรดในวัยเด็กว่า เป็นหนังสือชุด แบลจากรบประพันธ์ของ เอ.เอส. ไพรตัน ทุกครั้งที่อ่าน คิมมักลืมนอนหลับตอนตื่นตื่น ดีใจ เสียใจ ของตัวละครเอกในเรื่อง การอ่านของคิมในระยะต้นเป็นไปเพื่อ ความสนุกสนาน ได้เลือกอ่านหนังสือที่ตนเองชอบ โดยมีคุณแม่คอยกระตุ้นให้ไปอ่านต่อ

คุณลลิตา จงลิตวิทย์วัฒนา กรรมการผู้จัดการ บริษัท บ้านมิวส์ จำกัด คุณแม่ของคิม ให้คำแนะนำว่า พ่อและแม่ควรเปิดโอกาสให้ลูกได้เลือกหนังสืออ่านอย่างหลากหลาย แต่ภาพที่พบอยู่ในปัจจุบัน พ่อแม่ไทยมักเลือกซื้อให้ลูกอ่านหนังสือตำราเรียน และถ้าไม่มีการอ่าน การดูหนังหรือการอ่านเล่นต่างๆ จะเป็นหนังสือไร้สาระ โดยไม่รู้เลยว่า เป็นเพราะการมองการอ่านรู้ จึงหันมาให้ความสำคัญพฤติกรรมการอ่านให้กับเด็กไทยครอบครัวจะต้องมีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการอ่านเสียก่อน

"อยู่ที่โรงเรียนถ้าเป็นเวลาว่าง หรือเกิดเบื่อกๆ ที่ไหนก็จะไปซื้อหนังสือ"

คิมเล่าด้วยสีหน้าขำขัน

"ห้องสมุดที่ดัลลัส มีหนังสือให้เลือกเยอะมาก ทั้งหนังสือวิชาการ หรือบันเทิงคดี นิยายสาร ตำนานนิยายก็ใจดีมาก ให้คำแนะนำได้ว่า ถ้าเราชอบอ่านหนังสือแนวนี้ เล่มไหนจะเหมาะกับเรา และให้เวลาในการยืมหลายวัน พอที่เราจะอ่านได้อย่างสบายๆ"

นักเรียนของดัลลัสยังลงรายการเสนอแนะชื่อหนังสือที่ต้องการอ่านไปยังบรรณารักษ์ ถ้าคนแนะนำหนังสือก็จะส่งชื่อตามที่เด็กๆต้องการ

ผิดกันเล็กน้อยกับโรงเรียนที่คิมเคยเรียนในสมัยชั้นประถม คุณบรรณารักษ์มักไม่ได้กำหนดว่าต้องไปมากไปเท่าไร จัดระเบียบหนังสือ ไม่มีคำแนะนำใดๆให้กับเด็กๆ หน้าที่ต้องแสดงอาการหวงหนังสือด้วยการเก็บหนังสือราวคนหวงใส่ตู้ ล็อคกุญแจรวมถึงระมัดระวังการยืมที่ใจเย็นเพียง 3 วัน หนังสือเล่มใหญ่บางเล่มที่ยังอ่านไม่จบมักถูกทิ้งร้าง ปล่อยให้ว่างอยู่จนกระทั่งถูกบริจาคทิ้งเสีย แม้เด็กๆไม่มีสิทธิ์ที่จะได้เสนอชื่อหนังสือที่ตนเองอยากอ่านให้กับบรรณารักษ์

ส่วนสำคัญอีกส่วนที่คิมมองว่า โรงเรียนดัลลิส ช่วย
ให้เธอและเพื่อนๆ สนุกกับการอ่านมากขึ้น คือ ในชั้นเรียน
ทุกสัปดาห์จะมีชั่วโมงการอ่าน หนังสือธรรมดาๆ เล่มหนึ่ง
ได้นำพาให้เด็กๆ จินตนาการไปไกลแสนไกล และได้ฝึกคิด
ฝึกวิเคราะห์ โดยมีครูเป็นผู้ชักนำด้วยคำถามกระตุ้นต่างๆ

“ครูมักจะถามให้เราคิด อย่างเช่น ทำไมต้องเลือกตัว
ละครตัวนี้เป็นผู้เล่าเรื่อง ประโยคไหนเป็นการเปรียบเทียบ
อุปมาอุปไมย”

โรงเรียนดัลลิส จึงมีส่วนอย่างมากที่ช่วยให้เธอ “อ่าน
เป็น” มากขึ้น คือไม่ใช่อ่านเพื่อความสนุก แต่ได้ทั้ง
การเสพยอร์รรสทางภาษา ฝึกฝนการคิด การตั้งคำถาม
การวิเคราะห์

นอกจากนี้ยังมีอีกหลายกิจกรรม ที่ได้พัฒนาการอ่าน
ของนักเรียนทุกคน อาทิ ทุกเช้าวันจันทร์ ครูจะติดคำถาม
วิทยาศาสตร์ไว้บนบอร์ด ให้เด็กระดับชั้น 9 10 และ 11
แข่งกันไปหาข้อมูล ในห้องสมุด เพื่อล่ำรางวัลจากการเป็น
ผู้ตอบถูกคนแรก

“ระหว่างที่เราอ่านเพื่อหาคำตอบ เราก็ได้ความรู้อื่นๆ
สะสมเข้าไปในหัวด้วย” คิมว่า

หรือในชั้นเด็กเล็ก ในชั่วโมงภาษาอังกฤษ ทุกสัปดาห์
จะมีการบ้านอ่านหนังสืออย่างน้อย 1 ครั้ง โดยให้เลือกอ่าน
หนังสืออะไรก็ได้ และให้เขียน สรุปย่อว่า ชอบหรือไม่ชอบ
หนังสือเล่มนี้ เพราะอะไร

นอกจากนี้ เมื่อปีที่ผ่านมา โรงเรียนยังได้เริ่มโครง
การสัปดาห์หนังสือ ให้เด็กๆ ยืมหนังสือมาอ่านจำนวนกี่เล่ม
ก็ได้ และท้ายสัปดาห์จะให้เด็กๆ แต่งตัวตามบุคลิกของตัว
ละครในหนังสือที่ตนเองชอบ และเดินพาเหรดกันอย่าง
สนุกสนาน

นิสัยรักการอ่านของคิมและเจนจึงไม่ได้เกิดขึ้นโดย
บังเอิญ แต่มีครอบครัวช่วยปูพื้นฐานให้ และมีคณาจารย์
ของโรงเรียนดัลลิส ที่ได้สร้างกลวิธีต่างๆ ให้เธอและเพื่อนๆ
อ่านหนังสืออย่างคิดวิเคราะห์มากขึ้น ซึ่งดูเหมือนว่าผู้
ปกครองและโรงเรียน ส่วนใหญ่ของไทยจะขาดวิธีการอัน
แยบยลเหล่านี้ ■

หนังสือมากมายในบรรณภาพ หากได้ฝึกกระบวนการ “อ่านเป็น”
ให้กับเด็ก เด็กก็จะสามารถวิเคราะห์ นำข้อมูลที่ดีและเป็น
ประโยชน์มาใช้ได้

การอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์ เรื่อง “รักการอ่าน... พฤติกรรมที่สร้างได้”

เนื้อเรื่อง “รักการอ่าน... พฤติกรรมที่สร้างได้” เป็นการเสนอแนวคิดของผู้เขียนเกี่ยวกับการอ่านว่า ชาวต่างประเทศส่วนใหญ่ชอบการอ่านหนังสือซึ่งเขาอ่านได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ ส่วนคนไทยนั้นไม่มีพฤติกรรมของการอ่านเพราะขาดการปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ในระดับที่ซับซ้อนขึ้น ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างเด็กสองคนที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดาให้มีพฤติกรรมรักการอ่านเนื่องจากบิดา มารดา ทำธุรกิจด้านหนังสือจึงกระตุ้นได้โดยใช้วิธีง่าย ๆ เช่น เมื่อต้องการรู้เรื่องภาพยนตร์ตอนต่อไป ก็ให้ไปหาหนังสืออ่าน เมื่อไปซื้อของก็กระตุ้นให้ลูกเข้าร้านหนังสือ หรือมารดามักจัดหนังสือใหม่ ๆ ไว้ตามตู้หรือมุมต่าง ๆ เพื่อยั่วให้ลูกอยากอ่าน หรือมารดาอ่านหนังสือให้ฟังก่อนนอน เด็กทั้งสองมักคล้อยตามอารมณ์ตามตัวละครเอกของเรื่องที่อ่าน มารดาจะช่วยกลั่นกรองเลือกหนังสือให้ลูกอ่านในช่วงแรก ๆ และต่อมาก็เปิดโอกาสและแนะนำให้ลูกเลือกอ่านอย่างหลากหลาย ผู้เขียนชี้ประเด็นว่า พ่อแม่ไทยมักเคี่ยวเข็ญลูกให้อ่านแต่ตำรา ห้ามปรามการอ่านหนังสือการ์ตูนหรือหนังสืออ่านเล่นอื่น ๆ ซึ่งเป็นแนวคิดที่ไม่ถูกต้อง หากต้องการสร้างพฤติกรรมการอ่านให้เกิดขึ้นกับเด็กแล้ว ครอบครัวจะต้องมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อการอ่านเสียก่อน นอกจากนี้ ผู้เขียนยังได้เปรียบเทียบพฤติกรรมของบรรณารักษ์และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่รักการอ่านหรือไม่ กิจกรรมที่ผู้เขียนยกมาประกอบนั้นช่วยให้ผู้อ่านที่เป็นครูสามารถนำไปปรับใช้เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีและสร้างนิสัยรักการอ่านได้

สิ่งที่ผู้เขียนได้สอดแทรกลงในข้อเขียนนี้คือ การโฆษณาประชาสัมพันธ์โรงเรียนคัลลิซซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชน การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการอ่านของโรงเรียนนั้นเห็นได้ชัดเจน ซึ่งอาจจะทำให้ความรู้สึกของผู้อ่านเกิดความสงสัยว่าข้อความที่กล่าวนั้นเป็นข้อเท็จจริงเชิงวิชาการหรือเป็นสิ่งที่กล่าวขึ้นเพื่อประชาสัมพันธ์โรงเรียน.

แบบฝึกหัด บทที่ 3

1. จงอ่านเนื้อหา “ลักษณะของวิชาชีพด้านหลักสูตรและการสอน ระดับประถมศึกษา” จับใจความสำคัญแต่ละอนุเขตและเขียนสรุปความให้ชัดเจน

ลักษณะของวิชาชีพด้านหลักสูตรและการสอน ระดับประถมศึกษา

การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งวางรากฐานเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ความสามารถ ขั้นพื้นฐาน และให้สามารถคงการอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ (แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 : 12) โดยกำหนดให้เรียนในระดับนี้ 6 ปี

การจัดการศึกษาภาคบังคับได้มีปรากฏอยู่ในแผนการศึกษาแห่งชาติทุกฉบับ โดยรัฐมีหน้าที่สนับสนุนทุกวิถีทางในการจัดการศึกษาระดับนี้ให้มีคุณภาพ กว้างขวาง ทั่วถึงและเป็นธรรม ทั้งยังได้มีการพัฒนาด้านการบริหารด้านหลักสูตรและด้านประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนตลอดมา โดยแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ได้นำไปสู่การประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ต่อมาในปี พ.ศ. 2531 กรมวิชาการ ได้ทำการวิจัยสังเคราะห์กระบวนการหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ได้ข้อสรุปว่า "หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ยังไม่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ" นอกจากนี้ข้อมูลที่มีอยู่ก็ไม่ได้เพียงพอที่จะสรุปว่าหลักสูตรประถมศึกษาฉบับนี้พัฒนาขึ้นโดยหลักการและปรัชญาการศึกษาของไทย รวมทั้งปรัชญาการดำรงชีวิตของคนไทย โดยข้อมูลส่วนหนึ่งมีทั้งสนับสนุนและไม่สนับสนุนว่า หลักสูตรประถมศึกษามุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิต หรือเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับค่านิยมพื้นฐาน (กรมวิชาการ 2532 : 37-40) ดังนั้น กรมวิชาการซึ่งรับผิดชอบด้านพัฒนาหลักสูตร จึงได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลง ความต้องการด้านเศรษฐกิจ สังคม ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ในปัจจุบันนี้การจัดกระบวนการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาจึงใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา โครงสร้างความรู้ของหลักสูตรมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ ค่านิยมและการจัดการ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ สามารถคิดและแก้ไขปัญหา เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ นอกจากนั้นหลักสูตรฉบับปรับปรุงนี้ยังได้เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียน ขณะเดียวกันก็มุ่งเน้นให้หลักสูตรเป็นตัวนำในการปรับปรุงการเรียนการสอนอีกด้วย โดยกำหนดแนวดำเนิน

การเพื่อให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ประสบความสำเร็จไว้ดังนี้ (กรมวิชาการ - 2534 : 4)

1. จัดการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นตามเหตุการณ์และสภาพท้องถิ่นโดยให้ท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนในส่วนที่เกี่ยวกับท้องถิ่นตามความเหมาะสม
2. จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้สอดคล้องกับความสนใจและสภาพชีวิตจริงของผู้เรียน และให้โอกาสเท่าเทียมกันในการพัฒนาตนเองตามความสามารถ
3. จัดการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงหรือบูรณาการทั้งภายในกลุ่มประสบการณ์และระหว่างกลุ่มประสบการณ์ให้มากที่สุด
4. จัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ และกระบวนการกลุ่ม
5. จัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงให้มากที่สุด และเน้นให้เกิดความคิดรวบยอดในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ
6. จัดให้มีการศึกษา ติดตามและแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
7. ให้สอดคล้องแทรกการอบรมด้านจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ
8. ในการเสริมสร้างค่านิยมที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย ต้องปลูกฝังค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน เช่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีวินัย รับผิดชอบ ฯลฯ ควบคู่ไปด้วย
9. จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติจริงของผู้เรียน

ดังนั้น การจัดกระบวนการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาจึงควรมีลักษณะดังนี้ (สุมณ อมรวิวัฒน์ 2536 : 14)

1. เน้นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดการถ่ายทอด แลกเปลี่ยนและเรียนรู้ประสบการณ์จากบทเรียน จากครู และจากกลุ่มทั้งในด้านเนื้อหา ทักษะ และเจตคติ
2. เน้นการปรับเปลี่ยน ยืดหยุ่น เวลาและสถานที่ของการจัดการเรียนการสอน กล่าวคือไม่ยึดติดอยู่กับคาบเวลาจนเกินไป ให้โอกาสนักเรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียนมากขึ้น
3. เน้นการผสมผสานสาระการเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อหา ทักษะ การปฏิบัติและเจตคติอย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน เพื่อการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้
4. ใช้เทคโนโลยีข่าวสาร สื่อโสตทัศน์ กรณีตัวอย่างปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตและในชุมชน ตลอดกระบวนการเรียนการสอน
5. ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านศิลปวัฒนธรรมและศีลธรรม เพื่อให้เกิดความสมดุลกับการเรียนรู้ด้านงานอาชีพและด้านเทคโนโลยี

6. โรงเรียนควรเห็นคุณค่าของวิทยาการชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชุมชนให้มาก

7. การวัดและประเมินผลการเรียน ควรลดการทดสอบด้วยข้อเขียนและให้ความสำคัญกับการสอบปลายภาคน้อยลง แต่เน้นการสังเกตพฤติกรรมการเรียน การประเมินตนเองของนักเรียน การตรวจผลงานของนักเรียนเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม การวัดความก้าวหน้าทางด้านทักษะ การวัดทางด้านเจตคติและคุณธรรมเป็นการวัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย

แต่จากการศึกษาผลการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาของกรมวิชาการ ได้ข้อสรุปที่สำคัญดังนี้ (กรมวิชาการ 2534 : 69)

1. นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้และทักษะยังไม่เพียงพอ ขาดความสามารถในการอ่าน เขียน พุดและคำนวณ ไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สุขศึกษาและงานอาชีพ ทั้งขาดความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล

2. นักเรียนยังไม่มี ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพและสิ่งแวดล้อม ขาดความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ด้วยยังมีความซุกซนตามประสาเด็กมากกว่าที่จะรู้จักคิดเป็นและแก้ปัญหาได้ หรือรู้จักสำนึกในสิทธิและหน้าที่ของตน หรือรู้จักความสำคัญของครอบครัว สำหรับการทำงานกลุ่มและความมีวินัย แม้จะมีผลน่าพอใจแต่ก็ยังมีปัญหาในวิธีการทำงาน

3. พฤติกรรมการสอนของครูส่วนมากยังเน้นเนื้อหามากกว่ากระบวนการ และครูเป็นศูนย์กลางของการเรียน ครูยังไม่ได้ใช้กระบวนการกลุ่ม อย่างไรก็ตาม ครูได้จัดและพัฒนากระบวนการสอนได้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา สภาพแวดล้อม และตัวผู้เรียน เลือกใช้ จัดหาหรือจัดทำสื่อได้เหมาะสมกับเนื้อหาและสภาพแวดล้อม มีการมอบหมายงานได้เหมาะสมกับเนื้อหาและความสามารถของผู้เรียน และมีการติดตามผลการเรียน (กรมวิชาการ 2534 : 70)

เนื่องจากการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาเพื่อประชากรทั่วประเทศ ประกอบกับมีหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับนี้ถึง 9 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ องค์การส่วนท้องถิ่น (กรุงเทพมหานคร และเทศบาลทั่วประเทศ) กรมสามัญศึกษา กรมการฝึกหัดครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมตำรวจ กรมประชาสัมพันธ์ และทบวงมหาวิทยาลัย ดังนั้นการจัดการศึกษาระดับนี้จึงประสบกับปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาด้านการจัดสรรงบประมาณ ปัญหาการกระจายอำนาจทางการบริหาร การศึกษา ปัญหาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนปัญหาด้านขวัญและกำลังใจของบุคลากรที่อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดารปัญหาต่างๆ เหล่านี้จะส่งผลต่อคุณภาพของการประถมศึกษาเป็นอย่างมาก ดังเช่นผลจากการ

ประเมินคุณภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (คณะกรรมการพัฒนาการศึกษา
อบรมและเลี้ยงดูเด็ก 2535 : 242) พบว่า เด็กนักเรียนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่
ในระดับที่น่าเป็นห่วง ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่
เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ความสามารถในการคิดคำนวณและการแก้โจทย์ ความ
สามารถในการคิด ตัดสินใจ และการแก้ปัญหา ทักษะในการทำงานอย่างเป็นระบบ
ตลอดจนความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาไทยอันเป็นภาษาประจำชาติ ทั้งในการอ่าน
เขียนและพูด จากการศึกษาข้อมูลด้านนี้ พบว่าในปี 2531 คะแนนเฉลี่ยของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เท่ากับ 44.8 และ 47.9
ตามลำดับ ในขณะที่ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการเรียนที่น่าพอใจในวิชาคณิตศาสตร์
มีเพียงร้อยละ 33 เท่านั้น

นอกจากนี้ คณะทำงานในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2536) ได้สรุปผลการวิเคราะห์เป้า
หมายของการจัดการศึกษาด้านคุณภาพของนักเรียนที่เรียนจบหลักสูตรประถมศึกษา
จากการวิจัยหลายฉบับ ซึ่งพบว่าผลการเรียนภาษาไทยและคณิตศาสตร์ของนักเรียน
ในโรงเรียนประถมศึกษาประเภทต่าง ๆ ที่กระจายอยู่ในท้องที่ทั่วประเทศมีความ
เหลื่อมล้ำกันเป็นอันมาก ทักษะที่นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนมากขึ้น คือ ทักษะทาง
วิทยาศาสตร์ ทักษะทางสังคม และการปฏิบัติตนด้านสุขภาพอนามัย และตามความ
คิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยทั่วไปยังเห็นว่าคุณภาพของผู้เรียนจบประถมศึกษา
ยังไม่เป็นที่พอใจ

ในปัจจุบันนี้สภาพทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ศิลปวัฒนธรรมและเทคโนโลยี
กำลังพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว และเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าการศึกษาคือปัจจัย
สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนามนุษย์เป็นหัวใจสำคัญของ
กระบวนการพัฒนาทุกด้าน ดังนั้น รัฐจึงมีนโยบายที่จะขยายการศึกษาของประชากร
ให้สูงขึ้นเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพของประชากร โดยกำหนดให้กระทรวง
ศึกษาธิการดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อให้ประชากรได้รับการศึกษาขั้นพื้น
ฐานสูงขึ้นอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะกลุ่มประชากรที่ด้อยทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม
ซึ่งกระจายอยู่ในท้องถิ่นชนบททั่วประเทศ รัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาในเรื่อง
การจัดการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการขยายโอกาสทางการศึกษาเมื่อวันที่
9 มกราคม 2534 ว่า รัฐมุ่งให้ความสำคัญต่อการเร่งขยายโอกาสทางการศึกษาใน
ระดับมัธยมศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานการขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี
ตลอดทั้งปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
ควบคู่ไปกับการเพิ่มพูนความรู้ผ่านระบบสื่อมวลชนต่าง ๆ ซึ่งในแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) ได้กำหนดเป้าหมายทางด้านการ
จัดการศึกษาไว้ว่า ในปี พ.ศ. 2539 จะเพิ่มอัตราการเรียนต่อมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใน

ระบบโรงเรียนให้ได้ถึงประมาณร้อยละ 73 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งหมด และสามารถจัดการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ได้ภายใน พ.ศ. 2544 หรือสิ้นสุดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 8

จากนโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงได้เริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2533 โดยการจัดทำโครงการนาร่องขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาบางแห่ง และมีเป้าหมายว่าจะเปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจำนวน 1,000 โรงเรียนในปีการศึกษา 2534 เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในเขตที่ห่างไกลและทุรกันดาร และหลังจากที่โรงเรียนประถมศึกษาได้จัดให้มีการเรียนการสอนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีผู้สนใจทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนจำนวนมาก และได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนว่า ในด้านการจัดบุคลากร ได้จัดครูเข้าสอนตามวิชาเอกตามรายวิชาที่มีประสบการณ์และตามความสนใจ มีการเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาช่วยสอน มีปัญหาขาดแคลนครูวิชาเอกวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิชาชีพ สื่อการสอนไม่เพียงพอ เช่น เครื่องมือวิทยาศาสตร์ อุปกรณ์การสอนวิชาชีพ โรงเรียนส่วนใหญ่จัดสอนโดยเน้นกลุ่มวิชาการมากกว่ากลุ่มประสบการณ์วิชาชีพ โรงเรียนเปิดสอนวิชาเลือกตามความพร้อมและความสะดวกของโรงเรียนมากกว่าเปิดตามความต้องการและความสนใจของนักเรียน ขาดบุคลากรในการจัดสอนวิชาชีพ ขาดสถานประกอบการในท้องถิ่น ขาดครูวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ครูไม่มีความเข้าใจในระเบียบและวิธีการวัดผล (สมใจ ชมวิจิตร 2536) (สุพิน ไชยจำเริญ 2536)

ในปัจจุบันนี้ จะเห็นว่าโรงเรียนประถมศึกษาบางแห่งมีการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยศึกษาและประถมศึกษา 6 ปี แต่บางโรงเรียนเปิดสอน 3 ระดับ คือ ปฐมวัยศึกษา (1-3 ปี) ประถมศึกษา (6 ปี) และมัธยมศึกษาตอนต้น (3 ปี) สภาพการจัดการศึกษาดังกล่าวนี้นี้จึงมีปัญหาลำดับหลายประการและจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขช่วยเหลือเร่งด่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านอัตราากำลังครูคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และครูสายวิชาชีพ ปัญหาด้านการจัดสรรงบประมาณ และปัญหาความร่วมมือจากผู้ประกอบการและชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้เพราะปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีผลต่อคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบรวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจและเร่งดำเนินการให้ความช่วยเหลือโดยเร่งด่วนต่อไป

2. จงแปลความ “คำของคน” และ “อาชญากรน้อย” *

“คำของคน”

ยื่นเพ่งมองสองตาคาหน้ากระจก	แล้วปลงตกว่าเงาเราหรือนี่
อัปลักขณ์เหลือเอ่ยเผยวจี	ช่างไม่มีที่ทำน่าภิรมย์
บรรจงแต่งแต้มสีที่ดวงหน้า	วาดหวังว่าจะहरुสวยสม
เดิมอย่างไรก็ไม่งามตามที่ชม	จัดเผ้าผมหวีไปให้เข้าทรง
เลิกปริวิตกกระจกบ้า	แล้วผินหน้าเอียงอย่างรวนางหงส์
ทำหน้าที่ทุกวันอย่างมั่นคง	ไม่พะวงหลงกลุ้มใจในรูปเงา
แม้ชี้เหร่เหล่ตาหาดีอยู่	มีความรู้คู่กายไม่โง่เขลา
มิหลงใหลได้ปลื้มลิ้มตัวเรา	แค่โครงเค้าเปลือกนอกหลอกตากัน
งามรูปกายตายก็เนาเท่ากันหมด	ไม่อาจขึ้นฝืนกฎจตุจกจำน
หามีใครอยู่ยงคงกระพัน	พอถึงวันมันล่ำคร่าชีวี
คนจะงามงามไซ้ที่ใบหน้า	สิ่งเหนือกว่านะหรือคือศักดิ์ศรี
จงยึดมั่นหมั่นทำแต่ความดี	อีกทั้งมีคุณธรรมล้ำค่า “คน”
รจนา เกียรติรักษาเผ่า (เชียงใหม่)	

อาชญากรน้อย

จดจำการผลาญพรำมาจากหนัง	ความคลุ้มคลั่งรุนแรงแกล้งหลอกหลอน
แต่ละฉากแต่ละบทแต่ละตอน	เริ่มจะย้อนกลับมาเข้าหาตัว
ค่อยสะสมซึมซับกับชีวิต	รับมาทีละนิดติดจนทั่ว
เริ่มจากขาวเป็นดำคล้ำหมองมัว	จนสลับร่างเลื่อนเปื้อนติดกาย
ซึมซับภาพบาปประอะเลอะด้วยสี	พร้อมบรรเลงวลีที่หลากหลาย
สารพัดสนทนาบททำทาย	วาจาร้ายป้ายสีตีกันเพลีน

ความเหี้ยมเกรียมทั้งหลายคล้ายส่งเสริม
เต็มไปด้วยบทบาทขาดและเกิน

ความรุนแรงเหมือนธรรมดาน่าจะถูก
คำนิยมในโลกทุนความรุนแรง

เยาวชนตัวน้อยน้อยค้อยต่อโลก
ยังมีอาจจำแนกแยกเรื่องราว

ดอง จ้องรวี (สุโขทัย)

ราวจะเพิ่มค้นหาบ้าสรรเสริญ

ต่างคนเดินบนดินกินข้าวแกง

ค้อยค้อยปลุกนิสยคล้ายกลั่นแกล้ง

แก้ปัญหาคความขัดแย้งได้ทุกคราว

จำทุกขัโศกจากละครก่อนหลังข่าว

ระหว่างข่าวกับคำควรคำนึง

* สกุลไทย ปีที่ 46 ฉบับที่ 2324, 8 กุมภาพันธ์ 2543.

3. จงอ่านเนื้อหาใน “School in England and Wales” ทำแบบฝึกหัดท้ายเรื่อง
และแปลเนื้อหาในเรื่องนี้ให้เป็นภาษาไทย

Schools in England and Wales

A foreign visitor to England finds English *education* hard to understand. This is because there is **not** just one educational system but a number of systems existing side by side.

First of all we can divide the schools into three kinds according to whom they belong to. There are private schools, public schools and state schools. First the private schools; these are run as private *profit-making* businesses usually owned by the headmaster. They are mostly for younger children. The parents pay fees. Secondly there are the public schools. Their name is *misleading*. In America the term ‘public school’ means what it says-a school which is publicly owned and supported by the taxpayer. The English public schools are public in the sense that they are not privately owned by individuals but they are not owned by the government. They are *independent* being governed by their own school committees. They *charge fees* but do not aim to make a profit. Some of them are connected with particular churches. About 6% of English children go to either private or so-called public schools while the other 94% go to the state schools.

The name of the state schools is also a bit misleading because they do not come directly under the central government. Each **county** and city has its own Local Educational Authority which runs its own schools. Each authority is allowed a certain amount of freedom in the way it runs its schools. This means that there are *variations* between the different towns and counties, Scotland also has her own system which is different from that found in England and Wales.

Many local education authorities follow a system dating back to 1944. There is a primary school for six years from five to eleven. At eleven all children take an examination called the '11 plus' to decide which kind of secondary school they should go to. The most intelligent 25% or so are selected for the grammar school. These children nearly all stay there for five years until they are sixteen and many stay on to seventeen, eighteen, or sometimes nineteen.

These schools are called grammar schools because in the Middle Ages they spent most of their time studying Latin grammar. Now, of course, they do many other subjects as well. At the end of their course they take a public examination called the General Certificate of Education or G.C.E. for short. The other 75% who do not get into the grammar school go to the secondary modern school. They do less advanced work and very few stay after they are sixteen.

Many towns and counties have gone over to a new kind of school called the comprehensive school. They have no '11 plus' examination. All the children go to the same school where there are different classes doing different kinds of courses but it is possible to change from one class to another.

There is a lot of discussion going on among teachers, parents, and politicians about the advantages and disadvantages of the different types of school. Some people feel that the state should take over the private and public schools and make them free for all, because it is unfair for the children of richer parents to get a better education than the others and so have a better chance of getting into universities and getting good jobs.

Some would like to keep the grammar schools and secondary modern schools as they are while others would like the whole country to change over to the comprehensive system. They argue that it is wrong to settle a child's future with a test at the age of eleven. It is wrong to test him and then, if he fails, say: 'You are a failure; you'll never get to university.' In a comprehensive school this does not happen. Everybody is given the chance to go as far as he can.

It is impossible to guess what kind of system England will have by the year 2000.

EXERCISES

A

1. How does English education seem to the foreign visitor?
2. Why is this?
3. What are the different kinds of school in England?
4. Who usually owns the private schools?
5. Who usually owns the public schools?
6. What is the difference between American public schools and English public schools?
7. How many children go to the public and private schools in England and how many to the state schools?
8. Who controls the state schools?
9. When did the older system of state schools start?
10. What happens when children are eleven?

B

- I. *education* is to do with:
(a) government (b) law
(c) schools (d) business
2. *profit-making* (a) commercial (b) charitable
(c) technical (d) expensive
3. *misleading* (a) impossible to understand
(b) easily explained
(c) old-fashioned
(d) confusing
4. *independent* (a) non profit-making (b) self-governing
(c) private (d) nationalized
5. *charge fees* (a) teach what they like
(b) give free education
(c) choose their children carefully
(d) make the parents pay
-
6. *variations* (a) quarrels (b) arguments
(c) differences (d) competitions
7. *selected* (a) chosen (b) taken
(c) sent (d) decided
8. *less advanced* (a) up-to-date (b) tougher
(c) simpler (d) more practical
9. *discussion* (a) trouble (b) ~~talk~~
(c) argument (d) ~~competition~~
10. *settle* (a) stop (b) stick
(c) swing (d) ~~fix~~
11. The foreign visitor finds English education hard to understand because it is:
(a) inconvenient (b) complicated
(c) ancient (d) extraordinary
12. (a) the private schools charge fees but the English public schools don't
(b) the public schools are really privately owned
(c) the public schools are really public but the private schools are **only** private in name
(d) private schools **are private** but the English public schools are not really public
13. In the places where the older system, is used:
(a) about **25%** of the children go to secondary modern schools
(b) *about half go to grammar school*
(c) about a quarter of the children go to grammar school
(d) one-third of the children in England go to the secondary modern school
14. Many people dislike the grammar school system because:
(a) it causes a lot of argument
(b) the children are divided into different groups too early
(c) it gives an unfair advantage to rich children
(d) it means that the intelligent children are neglected
15. One advantage of the comprehensive school is that :
(a) everybody is taught the same course
(b) there are fewer examinations
(c) it gives the brighter children more opportunities
(d) the less clever children are not made to feel useless.

4. จงตีความข้อความข้างล่างนี้

“... ของเมืองไทยเรา ถ้าจะตรวจสอบความสะอาดกันจริง ๆ จะต้องปิดหมดทุกร้าน เพราะจานชามที่ใช้แล้ว กองรวมอยู่กับพื้นโกดังอ่างน้ำ เศษอาหารนองอยู่กับน้ำ แถมบางแห่งล้างจานกันที่หน้าส้วมเสียด้วย น้ำแข็งเป่ล่านะหรือ น้ำชาก็ใส่สี น้ำแข็งก็ล้าง ๆ จากโอเลี้ยงที่คนดูคนน้ำหมดแล้ว วิธีล้างแก้วก็คือ เทของในแก้วออก จุ่มน้ำยกขึ้น เสร็จพิธี ตะเกียบบางร้าน ราขึ้นเขสอะ ซ้อนมันเพล็บ ผ้าขี้ริ้วเช็ดโต๊ะ เช็ดจาน เช็ดมือ ใช้ผืนเดียวกัน ชักวันละครึ่งก็ดีเท่าไหนแล้ว บางร้านใช้แล้วก็ซุกไว้มุมห้องพอจะใช้ก็ตากออกมาอีก ขึ้นพูดมากไป คุณนายสมบูรณ์ (แก่สะอาด) คงจะเอิ๊กออกมาแน่ ๆ กระทรวงสาธารณสุขของเรามัวแต่ตีกันเรื่องหมอเรื่องอนามัย เลยจะปล่อยให้คนไทยเป็นโรคห่าเหมือนสมัยอุทกภัยเสียก็ไม่รู้”

(เรื่องทางรัก ของโรสลาเลน)